

ali korarji, njih družba pa se je nazivala ne stolni, ampak le „kolegijalni kapitel sv. Miklavža v Strassburgu na Koroškem“. Okoli l. 1450 p. Kr. so se bili dohodki tem kanonikom ali korarjem tako skrčili, da skoraj niso mogli več pošteno shajati. Da ne bi jim bilo treba se razskropiti, obrnejo se do papeža Miklavža ali Nikolaja V. s ponižno prošnjo, naj jim dovolijo obilne dohodke fare sv. Lenarta pri Novicerkvi v Socki (?) („in der Ainöd“ se bere v latinskem izvirniku) za svojo skupno mizo obrniti. Strassburški kanonici so pa nasproti obljubili za to skrbeti, da bude eden izmed njih ali pa drug od njih postavljen sposoben duhovnik vestno opravljal pri Novicerkvi službo župnika, kteremu hoče potem kapitel primernih dohodkov priskrbeti. Papež Nikolaj V. umerjejo l. 1455, predenj to prošnjo uslišijo. Za papeža Pija II. (ki so l. 1458. stol. sv. Petra zasedli), ponovijo Strassburški kanonici svojo prošnjo s tem razlogom, da so Oglejski patrijarh kardinal Ljudovik, pod čigar višo pastirsko oblast je takrat Novocerkev spadala, že dovolili, da se po smrti tadanjega Novocerkevskega župnika Konrada Gallenbergerja za to faro ne nastavlja več poseben župnik, ampak da Strassburški kapitel prevzeme skrb za dušni blagor Novocerkevске črede, s tem pa tudi doseže pravico do vseh dohodkov te fare. Papež Pij II. so bili z apostolskim pismom (bulla) l. 1459. v takšno združenje Novocerkevске fare sè Strassburškim kapitelnom dovolili, pa predenj se je zamoglo to izvršiti, jih je l. 1464. nemila smrt pokosila.

(Dalje prih.)

Od sv. Lovrenca v Slov. goricah. (Pogreb — letina — ogenj.) Prvo adventno nedeljo smo pokopali našega blagega cekmeštra Jan. Repiča. Pokojni blagi mož bil je daleč okrog znan, kakor pobožen kristjan, bil je namreč mnogoletni voditelj (vižar) romarjev k Majki božji Bistrički — vselej je bil značajan in zanesljiv narodnjak posebno ob času volitev. Ako je trebalo kaj za vero in milo domovino storiti, bil je zmirom pripravljen. Bog mu povrni! — Letina je tukaj dosti dobra. Kruha je dovolj, vina pa še sem ter tje več, kakor lani, če bo tudi menje dobro. Kupcev z denarji pač pomanjkuje, na ktere vinske posestniki željno in komaj čakajo, kajti kako hočejo vse stroške poravnati, ako vinske kapljice prodati ne morejo? Slednjič še bo marsikateri primoran sam popiti, če kupca ne bo. Srednja cena bi bila pod 50 fl. Pridite kupei, le dve uri je od Ptuja, bode vam ustrezno. Edino, kar malim posestnikom gotovino da, je sad. Že več stotin polovnjakov jabelk se je odtod na Ptuj zapeljalo, kder se že od avgusta odpošiljajo — tedaj sadjereje še se vse bolj poprijeti priporočuje nam tudi naše nar. gosp. pol. društvo. — Ogenj je precej začel nadlegovati posestnike; tako je v

kratkem na Oblačaki enkrat 5 hramov in sedaj pa dva vpepelil, da li je res nemarnost ali nesreča uzrok, kdo ve? Sreča pa je bila za sosedo, da je bilo brez vetra, ker drugači bi več tikajočih se vinarjev zažgalo.

Iz Maribora. (Ljudska knjižnica.) V tukajšnji Leon-ovi tiskarni pride koncem t. m. prvi snopič „ljudske knjižnice“ na svitlo, katera bo izhajala vsak mesec v dveh po četiri pole obsegajočih snopičih. Prinašala bo „ljudska knjižnica“ priproste, lahko razumljive povesti, ljudske pravljice, šege in navade iz raznih krajev slovenske domovine. Istina Bog, da bomo iz početka dali tiskati, razun ljudskih pravljic, samó preloge iz nemščine in stoprav sčasom, ako nam bodo razmere ujezili, tudi privode iz slovanskih jezikov. Vedno bomo pogledovali na to, da bodo povesti poučne in npravne. Obenem obračamo se še do slovenskih pisateljev, katerim je napredek in blagost milega naroda na srci, z gorečo prošnjo, da bi nas blagovolili glede tega po mogočnosti podpirati. „Ljudsko knjižnico“ naroči si lahko vsak, ki ima volje do čitanja; stalo bo za celo leto 1 gold. 70 kr., za pol leta 90 kr., za četrt leto 48 kr. s poštino vred, pojedini snopiči bodo stali brez poštine 6 kr., a s poštino vred 8 kr. Prosimo torej vse rodoljube, da nabirajoč obilo naročnikov, ker brez takih bi ostal naš namen brez vsega vspeha, pri našem, prostem slovenskem ljudstvu prekoročno podjetje drage volje račijo podpirati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slavni škof Strossmayer bil je od bele Ljubljane imenovan za častnega občana, na kar se je odlikovanec preljubeznjivo zahvalil. — Česki narodni vođa dr. Rieger je v Pragi javno govoril o razmerah Čehov k Madjarom in se je tem čezmerno laskal, rekoč, da Čehi ne marajo ne za Slovake pa ne Hrvate, naj delajo s temi Madjari, kakor hočejo. Morebiti je to politično modro, lepo nikakor ni, in je obžalovati, če so Čehi res uže prisiljeni pri Madjarih prosačiti kakor dela hrvatska madjarska stranka, ki v Budimpešti pri ministrih klečeplazi pa nič ne doseže, kakor brezobzirno roganje prevzetnih madjarov. — Državni zbor na Dunaji začel je danes zopet zborovati. — Litomirski škof se je pritožil zoper gimnazijalne profesorje, kojih eden je govoril proti veri in domoljubju; ministerstvo je reč preiskavši škofu pritrdilo in profesorju dalo zasluženi ukor. — Dunajski demokratje so sklenoli s konservativci in antisemiti pri volitvah vzajemno postopati proti liberalcem in Judom. — Madjarski poslanec Bekšič je rekel, da madjarska kultura nadkriluje slovan-

sko, tudi madjarski duh mora Slovane premagati, kajti madjarski meč jim je itak kos. To je precej madjarske paprike! — Morsko pristanišče v Šibeniku v Dalmaciji bodo s težkimi baterijami utrdili, da bode novo torpedno brodogradnja ondaj imela varnega zavetja.

Vnanje države. Več milijonov slovaških Bolgarov je po zadnji vojski ostalo še pod Turkom, zlasti v Makedoniji. Revam se strašno godi, Turki ropajo bolgarske vasi in jih požigajo, ubijajo moške, skrunijo ženske. Nihče v Evropi se ne zmeni za ove trpine, ker so le ubogi Slovani. — Srbska vlada je zopet turško opozorila, naj začne železnico obečano staviti do sbrske v Vranji; Turek obeča pa stori nič. — Rusi zahtevajo prosto vožnjo ladijam skozi Dardanelsko ožino, turški sultan ne dovoli. — Iz nemškega državnega zbora poizvemo, da je Bismark 10 milijonov uže naprej porabil za trdnjave na ruske meje to kaže, da se Nemci vendar bojijo vojske z Rusi. V Berlinu zbrani državniki so sklenoli prosto trgovino ipro reki Kongo v Afriki ter določili, da pripada v Kongo-kotlino vse obrežje Kongo-reke; v to velikansko zemljo hočejo Nemcev naseliti. — Francozi ne morejo ničesar proti Kitajcem pričeti, dokler ne dojde pomoči iz Evrope. — Kolera zglasila se je uže v južnej Ameriki.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevu.

VII. Ako tudi iz Avstrije in drugod došle katoličane vštejemo, brojijo Sarajevski katoličani sedaj okolo 5000 duš. Kako sem že omenil, imajo za farno cerkvo le neko sila ubožno stavbo iz neožganih opek in lesa, in z deščicami pokrito. Razven tega še imajo tako imenovane bele sestre: milosrdnice in črne sestre: ali „hčeri Božje ljubavi“ in presvetli g. nadškof kapele, v katerih se sv. meša opravlja. Farna cerkva je brez orgel in ima le 2 mala zvana, ki vabita verne k službi Božji. Ta cerkva je sv. Antonu posvečena in ima 3 oltarje sv. Antona, Marije Lurdeške in sv. Križa. Kar jej manjka lepote, to dostavlja lepo in spodbudljivo obnašanje Sarajevskih katolikov pri Božji službi. Posebno ob nedeljah in praznikih so vsi stanovi zastopani. Najvišji uradniki in oficirji katoliške vere pridejo s svojimi ženami in otroci k službi božji in se kaj lepo, celo drugače, ko — nekje drugod — obnašajo, Omenim kot nekaj res izvanrednega, da glavarenega najimenitnejih uradov vsaki dan pri 1—3 sv. mešah ostaja in ako, kar se večkrat pripeti, ministrantov zmanjka, še sam službo angelov opravlja in to z izvauredno pobožnostjo. Čudno je gledati s sablo opasanega

visokega gospoda pri sv. meši streči, pa tem hvalevredneje je to, ker njegovo lepo obnašanje tudi druge k pobožnosti spodbuja.

Zanimivo je pa gledati katoliške Bošnjake. Moži in žene klečijo ali čepijo na tleh, večinoma po turski šegi izzuti, le v nogovicah, in z razpetimi rokami, v katerih „krunico“ ali rožni venec držijo in molijo z vidljivo pobožnostjo.

Kolikokrat duhovnik poljubi oltar, poljubijo oni tla, pri povzdigovanji pa povzdignejo vsi roke proti nebu ter molijo sv. Rešnje telo; ko pa se potem duhovnik prikloni, se s celom tal dotikajo v izraz češčenja presvetega Rešnjega telesa. Ta prizor more vsakega tudi mlačnega katoličana presunoti in kaže in očita nam kako bosanski katoličani sicer neoblizani po „naši kulturi“ ali omiki Bogu dajejo, kar je Božjega. Kaki pa smo vešidel mi v tem obziru? Lepo in pogosto se tudi spovedujejo ter po 3, 4 in več ur daleč o svetkih in to tudi v slabem vremenu pridejo k sv. zakramentom.

Duhovno pastirstvo katoliško je bilo do l. 1879 izročeno č. oo. frančiškanom, ki so v hudih stiskah in preganjanjih zvesto in neustrašljivo opravljali pastirsko službo in do najnovejših časov pogosto še zmagajoči cerkvi dajali častnih in svetih udov mučenikov. Red oo. frančiškanov je v Bosni sila star; kmalo potem, ko je sv. Frančišk ta red ustanovil vže najdemo frančiškane v Bosni in Hercegovini. Za časa Bosanskih kraljev so je zaščitovali bosanski kralji posebno kralj „Tvrđko“ ali Firmin, poznej pa — turški sultan ali car Mahmud II. Ta jim je dal privilegij, ki še ga zdaj hranijo v samostanu Sutjeski v srebrnem okviru, s katerim jim zagotavlja, da smejo zemljišča pridobivati, kar je bilo vsem drugim kristjanom zabranjeno, da smejo dalje cerkve in samostane staviti in da so — dače prosti. Sultanovi namestniki so sicer kolikor mogoče tem privilegijam zapreke delali, popolnoma ob moč pa jih niso nikoli djali in djati mogli. Bosanski in Hercegovski Franjevci, kakor se imenujejo, so skoraj brez izjeme le deželani teh dveh dežel. Od naših duhovnikov poprek in frančiškanov posebej se precej razločujejo zunajno. Vsi namreč nosijo pod nosom čvrste brke ter so većinoma kakor ostali Bošnjaki oblečeni. V samostanih in pri sv. opravilih nosijo habit. Še orožje so preje nosili. Pa bosanski narod je te izvrstne može zmiraj čislal in častil in še zdaj v Bosno došli svetovni duhovniki pri različnih prilikah čutijo, da so Bošnjakom „fratari“ ali „ujaki“ (= ujec = stric) ljubši, kakor tujei. Bosanski Franjevci so sinovi iz naroda poznajoči temeljito naroda jezik, potrebe in slabosti pa tudi njegove čednosti. (Dalje prih.)

Smešnica 49. „Ne veruje, da bi „celjski lisjak“ mej kmeti imel toliko plačujočih naroč-